

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM



A Fővárosi Ítéltábla Büntető Kollégiuma által 2013. évben hozott vélemények

1/2013. (VI. 24.) BK vélemény

A bíróságnak a határozatában nem csak azt kell rögzítenie, hogy az elkövetéskori vagy az elbíráláskori büntető törvénykönyv rendelkezéseit alkalmazza, hanem arról is számot kell adnia, milyen indokokra tekintettel alkalmazta az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvénykönyv rendelkezéseit.

Mivel egy új Büntető Törvénykönyv lép hatályba, emiatt az elsőfokú és a másodfokú eljárásban is az időbeli hatály kérdése különös jelentőséget nyer. Ezért elengedhetetlen, hogy 2013. július 1. napjától minden egyes esetben az első- és a másodfokú bíróság rögzítse, hogy melyik büntető törvénykönyv rendelkezéseit alkalmazza, és amennyiben az elbíráláskori jogszabályt alkalmazza, akkor ennek indokait ki kell fejteni a határozatában.

Ez a kérdés azért is jelentős, mert a felülvizsgálati eljárásban is megállapítja a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) a törvénysértést, abban az esetben, ha a bíróság nem a törvényes büntető törvénykönyvet, vagyis ha a bíróság nem az enyhébbnek minősülő büntető törvénykönyv rendelkezéseit alkalmazta.

Abban az esetben, ha az elkövetéskor hatályos törvényt tévesen az elbíráláskor hatályos törvény helyett alkalmazzák, akkor ez a felülvizsgálati eljárásban anyagi jogszabálysértés címén támadható. **(BH 2012/85.)**

A hatályos Btk. is július 1.-jén lépett hatályba 1979. évben, 34 évvel ezelőtt. Az 1978. évi IV. tv. hatályba lépését követően érthető módon megszorodott azoknak a bírósági határozatoknak a száma, amelyek a Btk. 2. §-ának értelmezésével, vagyis az időbeli hatály kérdésével foglalkoztak. Az 1961. évi V. tv.-ben, vagyis az akkor Btk.-ban és a jelenleg hatályos Btk.-ban is – az 1978. évi IV. tv.-ben is, a Btk. 2.§-a viszonylatában - a tevékenységi elmélet jelent meg. A nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvének a következetes érvényesítése is a tevékenységi elmélet

alkalmazását igényli. Közismert, hogy az elkövetés idejének az az időpont értendő, amikor az elkövetési magatartás utolsó mozzanatát kifejtették.

A magyar büntető törvénykönyv a büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. törvénycikk vagyis a Csemegi kódex szintén a 2.§ alatt a következőképp szabályozta az időbeli hatály kérdését: 2. § Ha a cselekmény elkövetésétől, az ítélethez íg terjedő időközben, egymástól különböző törvények, gyakorlat vagy szabályok léptek hatályba: ezek közül a legenyhébb intézkedés alkalmazandó.

Az új Btk. pedig a következő szabályozást adja:

A 2. § szerint:

2. § (1) A bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

(2) Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

(3) Az új büntető törvényt visszaható hatállyal kell alkalmazni a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő.

A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni. Új szabály a 2.§ (3) bekezdése, amely szerint az új büntető törvény visszaható hatályának alkalmazását meghatározott feltételek fennállása esetén kötelezővé teszi. Egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.

Amennyiben az új törvény a büntetőjogi védelmet megvonja vagy mérsékli, akkor a nullum crimen sine lege elve már nem akadályozza azt, hogy a cselekménynek az elbíráláskori jelentősége érvényesüljön. Erre tekintettel, az elbíráláskor hatályos büntető törvénynek visszaható ereje van.

A hatályos bírói gyakorlat szerint: A hatályos törvényben írt két kivételtől eltekintve nincs lehetőség az új Btk. alkalmazására. Ezt a megállapítást nem csak a törvény szövege, hanem az elmúlt 34 év alatt kialakított és az „esetjogban” megnyilvánuló gyakorlat is tükrözi.

Az időbeli hatály fogalmának értelmezését segítik azok az egyezmények, amelyeket a magyar állam kihirdetett, és a háttérjogszabályok is, az alábbiak szerint:

I/A.

1. Senkit sem lehet bűnösnek nyilvánítani olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején sem a belső-, sem a nemzetközi jog értelmében nem volt bűncselekmény. Ugyanígy nem lehet súlyosabb büntetést kiszabni annál, mint amely a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható volt. Amennyiben a bűncselekmény

elkövetése után a törvény enyhébb büntetés alkalmazását rendelte el, ennek előnyeit az elkövető javára érvényesíteni kell.

2. E cikk egyetlen rendelkezése sem akadályozza valamely személy bíróság elé állítását és elítélését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején a nemzetek közössége által elismert általános jogelvek alapján bűncselekménynek minősült. **(1976. évi 8. törvényerejű rendelet 15. cikk Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről.**

3. Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a hazai vagy nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.

4. Ez a Cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek szerint bűncselekmény volt. (7. cikk) **(1993. évi XXXI. törvény Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről**

I/B.

2. § (1) A jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.

(2) Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.

(3) A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre.

(4) A jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály

a) megfeleljen az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek,

b) illeszkedjen a jogrendszer egységébe,

c) megfeleljen a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek és

d) megfeleljen a jogalkotás szakmai követelményeinek.

3. § Az azonos vagy hasonló életviszonyokat azonos vagy hasonló módon, szabályozási szintenként lehetőleg ugyanabban a jogszabályban kell szabályozni. A szabályozás nem lehet indokolatlanul párhuzamos vagy többszintű. A jogszabályban nem ismételtető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes. **(2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról)**

2. § (1) Jogi személlyel szemben az e törvényben meghatározott intézkedések a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) és - a 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmények vonatkozásában - a Büntető

Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben meghatározott szándékos bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a jogi személy

a) vezető tisztségviselője vagy a képviseletre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja, illetve ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el,

b) tagja vagy alkalmazottja a jogi személy tevékenységi körében követte el, és a vezető tisztségviselő, a cégvezető, illetve a felügyelőbizottság irányítási vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül az e törvényben meghatározott intézkedések alkalmazhatók akkor is, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a jogi személy vezető tisztségviselője vagy a képviseletre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja a bűncselekmény elkövetéséről tudott. **(2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről)**

I/C.

Az anyagi jogi szabályozással azonos az 1/1999. Büntető jogegységi határozat, amely a keretdiszpozíció változásait értelmezi:

Ha a Btk. Különös Részének valamely rendelkezése ún. keretdiszpozíció, és az annak keretét kitöltő jogszabályi rendelkezésekben a bűncselekmény elkövetése után olyan mérvű változás következik be, amely a kötelezettség megszüntetésével vagy a tilalom feloldásával az addigi büntetőjogi védelmet megszünteti, e változás - a meghatározott időre szóló jogszabályok kivételével - a Btk. 2. §-ának második mondatára figyelemmel az elbíráláskor hatályban lévő büntetőjogi szabályozás visszaható hatályú alkalmazását alapozza meg.

A kerettényállás változásának értelmezését magyarázza az alábbi jogeset is:

A kerettényállás egyes elemeit kitöltő igazgatási norma változása akkor alapozhatja meg az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény visszaható hatályú alkalmazását, ha a kötelezettség megszüntetésével vagy a tilalom feloldásával az addigi büntetőjogi védelmet megszünteti. Ha a behozott vámáru után mind az elkövetéskor, mind pedig az elbíráláskor hatályos igazgatási jogszabályok szerint kellett vámterhet fizetni, az a körülmény, hogy annak mértéke időközben változott, a visszamenőleges hatályú alkalmazást nem alapozza meg (1978. évi IV. törvény 2. §, 312. §).(EBH 2009/2035.)

II.

A kombinatív alkalmazás tilalma

A bírói gyakorlatban napvilágot látott iránymutató esetek közül, a leggyakrabban a kombinatív alkalmazás tilalmára vonatkozó jogesetek jelennek meg. Ezek közül néhányat összegyűjtöttem:

II/A.

A büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés nem vezethet az elkövetéskori és az elbíráláskori büntetőtörvény vegyített alkalmazásához. Az elkövetéskori törvény alkalmazása esetén a kiutasítás mellékbüntetés alkalmazási feltételei is aszerint alakulnak, akkor is, ha az elbíráláskori szabályok ebben a tekintetben az elkövetőre nézve kedvezőbbek [1978. évi IV. törvény 2. §, 61. §]. (BH 2010/264.)

II/B.

Ha a bűncselekmény elkövetése és annak elbírálása közötti időszakban - a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében az értékhatárok megváltozása folytán - olyan új rendelkezések lépnek életbe, amelyeknek eredményeként egyes cselekmények jogi minősítése folytán enyhébb, az egyéb körülményekre tekintettel azonban súlyosabb jogi megítélést tesznek lehetővé, a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezésekre tekintettel, valamennyi bűncselekményre nézve vagy az elkövetéskor vagy pedig az elbíráláskor hatályos jogszabályt egységesen kell alkalmazni, és ezeknek az összehatásában való értékelése szükséges, de a büntető anyagi jogi rendelkezések együttes (kombinatív) alkalmazására nem kerülhet sor [1978. évi IV. törvény 2. §, 90. § d) pont, 316. § (2) c) és f) pont]. (BH 2001/254.)

II/C.

A Btk. időbeli hatályának alkalmazásával kapcsolatban azt kell vizsgálni, hogy a terheltet sújtó jogkövetkezmények egységesen mely időszak alapulvételével kedvezőbbek rá nézve, de a különböző elkövetési időpontokban hatályban levő eltérő anyagi jogi szabályok kombinatív alkalmazása - ugyanabban az ügyben - kizárt. **(EBH 2003/925.)**

A Legfelsőbb Bíróság akként foglalt állást, hogy a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából összehatásában az új törvényi rendelkezések biztosítanak kedvezőbb elbírálást. Az új törvényi szabályokat valamennyi jogkövetkezményt illetően egységesen kell alkalmazni. Nincs lehetőség az új és a régi törvények együttes vagy kombinatív alkalmazására abban az esetben sem, ha egyes rendelkezések tekintetében az elkövetéskor hatályos törvény az enyhébb. Nem megengedhető olyan jogértelmezés, hogy a cselekmények jogi minősítése az új, a büntetés kiszabása pedig a régi rendelkezések szerint történjék, mint ahogyan nem lehetséges, hogy több bűncselekmény miatt indult egyazon büntetőeljárás keretében különböző törvények kerüljenek egymás mellett alkalmazásra. **(BH 1994/117.)**

II/D.

Természetes vagy törvényi egység esetén a Btk. 2.-ának értelmezése:

I. Ha a természetes vagy törvényi egységként jelentkező bűncselekmény bármely részcselekményének az elkövetése a terheltre nézve akár a hátrányosabb, akár az

előnyösebb törvényi rendelkezés hatálybalépése utáni időszakra esik: az újabb büntetőtörvény alkalmazásának van helye [Btk. 2. §, 12. §, 205. §]. (BH1996/179.)

III.

A Btk. 2. §-ának alkalmazása során figyelembe veendő, alapvető szempontok:

- 1) Az új törvény értelmében is bűncselekmény-e a vád tárgyává tett cselekmény?
- 2) Amennyiben már nem minősül bűncselekménynek, akkor eljárást megszüntető, vagy felmentő rendelkezést kell hozni.
- 3) A Btk. időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést a másodfokú bíróságnak a fellebbezési eljárás során is vizsgálnia kell.
- 4) A hatályba lépés idején még jogerősen el nem bírált cselekményekre alkalmazhatóak- e az enyhébb megítélését eredményező új büntető törvény rendelkezései.

Erre tekintettel több vádlottas ügyekben olyan terheltek esetén, akik fellebbezéssel nem éltek, azoknak a cselekményét a másodfokú bíróság nem bírálhatja felül azon a címen, hogy időközben az elsőfokon jogerőre emelkedett ítélet nem nyújt alapot a bűnösség megállapítására.

5.) A határozatok rendelkező része:

- Az új Btk. (2012. évi C. tv.) rendelkezéseire tekintettel megváltozik a határozatok rendelkező része is.

Minden esetben fel kell tüntetni a Btk. 38. § (1) (2) és (3)-re tekintettel, hogy az ítéletben feltételes szabadságra bocsátás időpontját. Ez azt jelenti, hogy az új Btk. 38. § (2) a) és b) pontja esetén azt kell beírni, hogy a vádlott büntetés 2/3 vagy mivel visszaeső a büntetés 3/4-e után feltételes szabadságra bocsátható.

- A 38. § (3) bekezdése alapján már az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén a bíróság ítéletében akként rendelkezhet, hogy az **elítelt a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.**

A **részletfizetés engedélyezése** az új Btk. hatályba lépését követően a rendelkező részben is megvalósulhat. Az új Btk. 50. §-ának (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy „A bíróság ítéletében – az elkövető vagyoni, jövedelmi viszonyaira tekintettel - rendelkezhet úgy, hogy az elkövető a pénzbüntetést legfeljebb két éven belül havi részletekben fizetheti meg.”

- A Bvtvr. (1979. év 11. tvr) megváltozott rendelkezéseire is figyelemmel a BV bírót megillető új hatásköri szabályokra tekintettel a bíróságnak az ítéletében, amennyiben a büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggeszti a Btk. 85. § alapján, a **próbidő tartamát években, vagy években és hónapokban kell meghatározni.**

Ebben az esetben is szükséges határozat rendelkező részében azt rögzíteni, hogy **amennyiben a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés tartamának a végrehajtását elrendeli, akkor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad vagy háromnegyed része után állapítja meg.**

- 23/A. § (1) Az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből ki kell zárni, ha a határozott ideig tartó szabadságvesztés letöltését önhibájából határidőben nem kezdte meg.

(2) Az elítéltet erre a következményre a szabadságvesztés megkezdésére kiadott felhívásban, halasztás engedélyezése esetén a határozatban figyelmeztetni kell. **(Bv. tvr.) hatályba lépés: 2013. július 1.)**

III/A.

Ha a bíróság az elkövető több bűncselekményét egy eljárás keretében bírálja el és halmazati büntetést szab ki, a bűnösség alapjául szolgáló egyes bűncselekmények tekintetében az elkövetéskor, más bűncselekmények esetében pedig az elbíráláskor hatályos büntetőjogi rendelkezés együttes alkalmazása kizárt. **(BH 1996/290.)**

Ha a bűnhalmazatban álló és a halmazati büntetés kiszabásának alapját képező bűncselekmény elkövetéskori minősítése az elbírálás időpontjában sem változik, az elbíráláskori törvény visszaható hatályú alkalmazását önmagában nem teszi lehetővé az, hogy a halmazatként elbírált további bűncselekmény(ek) - e bűncselekményi értékhatárok, illetve kárösszeg időközbeni változása folytán - az elkövetéskori helyzethez képest st enyhébben minősülhetnének. **(BH 2013/53.)**

III/B.

A büntetőtörvény időbeli hatályának az érvényesülése szempontjából a bűnhalmazatban álló több bűncselekmény esetében elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az elbírálás időpontjában fennálló újabb büntetőjogi rendelkezés az elkövetéskor valamely bűncselekményként értékelhető magatartást bűncselekményként büntetni rendeli-e;

ha az újabb törvényi rendelkezés értelmében az elkövetés időpontjában bűncselekményt megvalósító magatartás már nem büntethető: felmentő, illetőleg az eljárást megszüntető rendelkezés meghozatalának van helye, és csak a fennmaradó bűncselekmény (bűncselekmények) vonatkozásában vizsgálható, hogy a terhelt számára az elkövetéskor vagy az elbíráláskor fennálló törvényi rendelkezés biztosít-e enyhébb elbírálási lehetőséget [Btk. 2. §]. **(BH 1995/380.)**

III/C.

A bűnhalmazatban álló bűncselekmények esetén, illetve a természetes vagy törvényi egység esetén a Btk. 2§-ának az értelmezése a folytatólagosság kérdése:

Előfordul, hogy a bíróság egy eljárásban a vádlott több cselekményét bírálja el, és a cselekmények egy részét a régi Btk. hatálya alatt követte el, míg egy vagy több cselekmény elkövetési ideje átnyúlik az új Btk. hatályba lépésének az idejére. Ebben az esetben „**valamennyi bűncselekményre nézve a legutóbb megvalósított bűncselekmény elkövetése idején hatályos törvény alkalmazásának van helye**”. A

költségvetési csalás bűncselekményének elkövetése esetén különösen gyakran fellelhető ez a kérdés.

III/D.

A BH2002/467. számú eseti döntés az alábbi indokolást adja:

Az indítványban megfogalmazott az a felvetés, miszerint elkövetési időpontnak több bűncselekmény megvalósítása esetén mindig az az elkövetés vagy elkövetések lennének tekinthetőek, amelyek a Btk.-módosítások közül a legkedvezőbb jogi helyzetet alapozzák meg a terhelték javára, semmilyen vonatkozásban nem felel meg a Btk. 2. §-a rendelkezéseinek. Azok helyes értelme szerint ugyanis a cselekmények elkövetési időpontjának folytatólagos cselekmények esetén azok befejezésének időpontja, több bűncselekmény megvalósítása idején pedig a legutóbb megvalósított cselekmény elkövetési időpontja tekintendő.

Épp ezen eset veti fel annak a lehetőségét, hogy több bűncselekmény együttes elbírálása esetén lehet, hogy pl. egy cselekmény már nem bűncselekmény az új Btk. szerint, viszont az elbíráláskori Btk. alkalmazása épp a szigorúbb szabályozás miatt kogens törvényi rendelkezés. Ekkor kivételesen arra is van „lehetőség”, hogy a bíróság elkülönítse az ügyeket és külön eljárásokban bírálja el. (BH 2001/254.)

IV.

2/2013. (VI. 24.) BK vélemény

Az új Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. tv.) alkalmazása során nem csak a határozott ideig tartó végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása esetén állapítja meg a bíróság a határozat rendelkező részében a feltételes szabadság legkorábbi időpontját - kizáró rendelkezés hiányában¹ -, hanem erről a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés esetén is rendelkeznie kell.

A 2012. évi C. tv. 38. §-ának (1) bekezdése értelmében határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróságnak az ítéletében már kötelező rendelkeznie a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról is. A végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása során is a bíróság határozott időben állapítja meg a szabadságvesztés tartamát.

Jóllehet, egy jövőbeli eseménytől függ a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés elrendelése, de ennek ellenére, a jogintézmény jellegére tekintettel kötelező meghatározni a feltételes szabadság tartamának legkorábbi időpontját. A végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés elrendelése esetén a **jogerős ítélettel** kiszabott szabadságvesztés végrehajtását rendeli el a bíróság, és a 2012. évi C. tv. 38.

¹ (4) Nem bocsátható feltételes szabadságra

a) a többszörös visszaeső, ha a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani,

b) az erőszakos többszörös visszaeső,

c) aki a bűncselekményt bünszervezetben követte el,

d) akit olyan szándékos bűncselekmény miatt ítélték szabadságvesztésre, amelyet korábbi, határozott ideig tartó végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a végrehajtás befejezése vagy a végrehajthatóság megszűnése előtt követett el.

§.-ának (1) bekezdése alapján az ítélet rendelkező részében már a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról is rendelkezni szükséges. Így nem mellőzhető a Btk. 38.-§ (1) bekezdésének az alkalmazása.

V.

Átmeneti rendelkezések

Összegyűjtöttem a Bv.tvr. és a 2012. évi CCXXIII. törvény rendelkezési közül azokat, amelyek az egyes jogintézményre vonatkozó átmeneti szabályozást alkalmazzák.

V/A.

Szabálysértések:

1. § (1) Ha e törvényben vagy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) foglaltak alapján a korábbi büntető törvény szerint bűncselekménynek minősülő cselekmény már nem bűncselekmény, hanem szabálysértés, a büntető ügyben eljáró

a) bíróság a folyamatban lévő eljárás megszüntetésével egyidejűleg

aa) a szabálysértési eljárást megszünteti, ha a szabálysértés elévült,

ab) a szabálysértést elbírálja, vagy

ac) az ügyet a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából az előkészítő eljárást lefolytató szervhez vagy - ha a cselekmény miatt szabálysértési eljárás büntetés nem szabható ki - a szabálysértési hatósághoz teszi át;

b) ügyész vagy nyomozó hatóság a folyamatban lévő nyomozás megszüntetésével egyidejűleg az ügyet a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából az előkészítő eljárást lefolytató szervhez vagy - ha a cselekmény miatt szabálysértési eljárás büntetés nem szabható ki - a szabálysértési hatósághoz teszi át.

(2) Az ügy áttétele esetében az előkészítő eljárást lefolytató szerv, illetve a szabálysértési hatóság, valamint a bíróság felhasználhatja mindazokat a bizonyítékokat, amelyeket a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság a büntetőeljárás során szerzett be. **(2012. évi CCXXIII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról)**

V/B.

A kényszergyógykezelésre vonatkozó rendelkezések:

126.§ (2d) A 2010. május 1-jétől 2013. június 30-ig hatályban volt 1978. évi IV. törvény alkalmazásával elrendelt kényszergyógykezelés végrehajtása során a kényszergyógykezelés tartamának eltelte napján - az 1978. évi IV. törvény 74. § (3) bekezdése alapján - a kényszergyógykezelés megszűnik és a beteget el kell bocsátani az intézetből.

(2e) Ha a (2d) bekezdés szerinti elbocsátáskor a beteg gyógykezelésének szükségessége továbbra is fennáll, az Intézet főigazgató főorvosa az elbocsátás esedékességének napjával történő elhelyezés érdekében az Eütv.-ben meghatározottak

szerint kellő időben kezdeményezi a bíróságnál a kötelező gyógykezelés elrendelése iránti eljárást. Ha a bíróság elrendeli a beteg kötelező gyógykezelését, a főigazgató főorvos - az országos mentőszolgálat útján - intézkedik a beteg átszállítása iránt a kijelölt, Eütv. szerinti gyógykezelést végző pszichiátriai intézetbe. **(Bv.tvr., hatályba lépés: 2013. július 1.)**

V/C.

126.§ A pártfogó felügyelet szabályai

(2f) A bíróság által 2013. július 1-jét megelőzően elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtása során a Btk. 70. § (3) bekezdése alkalmazható. **(Bv.tvr., Hatályba lépés 2013. július 1.)**

V/D.

Katonai eljárás

(2g) E törvényerejű rendelet IV. fejezet VIII. címét, 80. §-át, 104-104/A. §-át arra az elítéltre is alkalmazni kell, akit a 1978. évi IV. törvény alkalmazásával katonai büntetőeljárásban katonaként ítélték el.

V/E.

A részben felfüggesztett, részben végrehajtandó szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó rendelkezések:

2. § (1) A részben felfüggesztett szabadságvesztést végre kell hajtani, ha

- a) a próbaidő alatt, a Btk. hatálybalépését követően állapítják meg, hogy a szabadságvesztés végrehajtását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1978. évi IV. törvény) 91. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére fűggesztették fel,
- b) az elkövetőt a szabadságvesztés végrehajtandó része alatt, a Btk. hatálybalépését követően elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik,
- c) az elkövetőt a próbaidő alatt, a Btk. hatálybalépését követően elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik,
- d) az elkövető a pártfogó felügyelet magatartási szabályait a Btk. hatálybalépését követően súlyosan megszegi.

(2) Ha az elkövetőn olyan szabadságvesztést hajtanak végre, amely miatt a részben felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását nem lehet elrendelni, akkor a próbaidő a szabadságvesztés tartamával meghosszabbodik. Ezt a rendelkezést a közérdekű munka és pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés esetén is alkalmazni kell.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a próbaidő tartama az öt évet meghaladhatja.

(2012. évi CCXXIII. tv.)

126.§(2h) Az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával a részben felfüggesztett szabadságvesztés mellett kiszabott szabadságvesztés mellett kiszabott foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kiutasítás, közügyektől eltiltás és kitiltás tartamának számítására a 70. § (1)-(2a) bekezdése az irányadó. **(Bv. tvr., hatályba lépés: 2013. július 1.)**

V/F.

Az összbüntetés szabályai:

3. § Ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93-96. §-át kell alkalmazni. (2012. évi CCXXIII. törvény)

23/E. § Ha az összbüntetési ítélet olyan időpontban emelkedik jogerőre, amikor az elítélt az összbüntetésként megállapított szabadságvesztést már kitöltötte, és az elítélttel szemben más ügyben kiszabott szabadságvesztést kell foganatba venni, a végrehajtásra kerülő szabadságvesztés tartamába be kell számítani azt az időtartamot, amennyivel az elítélt által kitöltött szabadságvesztés tartama meghaladja az összbüntetésként megállapított szabadságvesztés tartamát. **(Bv. tvr., hatályba lépés: 2013. július 1.)**

V/G.

A visszaesés, erőszakos többszörös visszaeső fogalmának értelmezése:

Visszaesés szabályai: **új Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont a) pontja alapján**

4. § (1) A Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont *a*)² alpontja alkalmazásában, ha az elkövető a korábbi bűncselekményt a Btk. hatálybalépését megelőzően követte el, figyelembe kell venni az 1978. évi IV. törvény szerinti ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményeket is.

(2) A Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pontja alkalmazásában **visszaesőnek** minősül az is, akivel szemben korábban - az 1978. évi IV. törvény 90. §-a alapján - szándékos bűncselekmény miatt a szabadságvesztés végrehajtását részben felfüggesztették, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

(3) A Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont *c*) alpontja alkalmazásában, ha az elkövető legalább egy bűncselekményt a Btk. hatálybalépését megelőzően követett el, figyelembe kell venni az 1978. évi IV. törvény 137. § 17. pontja³ szerinti bűncselekményeket is.

² 31. visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el;

³ 17. erőszakos többszörös visszaeső az a többszörös visszaeső, aki mindhárom alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekményt követ el. E pont alkalmazásában személy elleni erőszakos bűncselekmény az alkotmányos rend elleni erőszakos szervezkedés [139. § (1)-(2) bekezdés], a lázadás [140. § (1)-(2) bekezdés], a népirtás (155. §), az apartheid [157. § (1)-(3) bekezdés], a polgári lakosság elleni erőszak [158. § (1)-(2) bekezdés], a bűnös hadviselés (160. §), a hadikövet elleni erőszak (163. §), az egyéb háborús büntett (165. §), az emberölés [166. § (1)-(3) bekezdés], az erős felindulásban elkövetett emberölés (167. §), a testi sértés [170. § (1)-(6) bekezdés], a kényszerítés (174. §), a lelkiismeret és vallásszabadság megsértése (174/A. §), a közösség tagja elleni erőszak (174/B. §), az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése (174/C. §), a személyi szabadság megsértése (175. §), az emberrablás [175/A. § (1)-(5) bekezdés], az emberkereskedelem (175/B. §), az erőszakos közösülés (197. §), a szemérem elleni erőszak (198. §), a bántalmazás hivatalos eljárásban (226. §), kényszervallatás (227. §), jogellenes fogvatartás (228. §), a hivatalos személy elleni erőszak [229. § (1)-(6) és (8) bekezdés], a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak (230. §), a hivatalos személy támogatója elleni erőszak (231. §), a nemzetközileg védett személy elleni erőszak [232. § (1)-(2) bekezdés], a terrorcselekmény [261. § (1)-(5) és (7) bekezdés], a légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése [262. § (1)-(3) bekezdés], az önbíráskodás [273. § (1)-(2) bekezdés], a rablás (321. §), a zsarolás (323. §), a zendülés minősített esetei [352. § (2)-(4) bekezdés], és az előljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak (355. §).

V/H.

A magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyek:

5. § A 2013. június 30-ig hatályban volt 1978. évi IV. törvény 3. és 4. §-a szerinti magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben az eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerint kell lefolytatni. **(2012. évi CCXXIII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról.)**

V/I.

A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezései:

23/A. § (1) Az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből ki kell zárni, ha a határozott ideig tartó szabadságvesztés letöltését önhibájából határidőben nem kezdte meg.

(2) Az elítéltet erre a következményre a szabadságvesztés megkezdésére kiadott felhívásban, halasztás engedélyezése esetén a határozatban figyelmeztetni kell. (Bv. tvr.) hatályba lépés: 2013. július 1.)

23/B. § (1) A szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha

a) a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartására, valamint arra a készségére tekintettel, hogy törvénytisztelő életmódot fog folytatni alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető, és

b) a határozott ideig tartó szabadságvesztésnek a Btk. 38. § (2) bekezdése szerinti vagy a bíróság által az ítéletben megállapított részét, az életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a bíróság által a Btk. 43. § (1) bekezdése alapján az ítéletben meghatározott tartamot letöltötte.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a határozott ideig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt pártfogó felügyeletét (Btk. 69. §) rendelheti el, és az elítélt számára a Btk. 71. § (2)-(3) bekezdése alapján külön magatartási szabályokat írhat elő. **(Bv. tvr., Hatályba lépés 2013. július 1.)**

126.§(2c) A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1978. évi IV. törvény) alkalmazásával kiszabott szabadságvesztésre ítélt a 2013. június 30. napján hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezései szerint bocsátható feltételes szabadságra. **(Bv. tvr., Hatályba lépés 2013. július 1.)**

VI.

A feltételes szabadság⁴ jogintézményét mintegy 30 évvel ezelőtt a jogtudomány lényegében a helytelen bírói büntetéskiszabás korrekciós lehetőségeként konstataálta.

Az Új Btk. a feltételes szabadság jogintézményét a következőképp szabályozza:

Feltételes szabadságra bocsátás a határozott ideig tartó szabadságvesztésből

38. § (1) Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy - a (4) bekezdésben meghatározott esetekben - azt, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt.

(2) Ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja

a) a büntetés kétharmad,

b) visszaeső esetén háromnegyed

részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

(3) Öt évet meg nem haladó szabadságvesztés kiszabása esetén - különös méltánylást érdemlő esetben - a bíróság ítéletében akként rendelkezhet, hogy az elítélt a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha az elítélt többszörös visszaeső.

A törvény általános részéhez fűzött indokolás értelmében épp a bűnismétlőkkel szembeni szigorúbb fellépés érdekében **a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja nem a végrehajtási fokozathoz, hanem az elkövető előéletéhez fog igazodni (főszabály a büntetés kétharmad részének, de visszaeső esetén háromnegyed részének kitöltése).**

Ez egy lényeges nem csupán „szemléletbeli” változás, hanem azt sejteti, hogy a feltételes szabadság jogintézménye nem büntetés-végrehajtási, hanem büntetéskiszabási kérdéssé válik.

A **Btk. 38. §-ához** fűzött indokolás is teljes egészében ezt a megállapítást támasztja alá: Mivel azonban a szabadságvesztés büntetés lényege, a szabadságelvonás tényleges tartama csak a feltételes szabadságra bocsátás figyelembe vételével állapítható meg, a törvény tartalmazza a feltételes szabadságra bocsátás feltételeit.

Az e §-hoz fűzött indokolás is még egyszer hangsúlyozza, hogy „A feltételes szabadságra bocsátás időpontja a törvény szerint az eddigiektől eltérően nem a végrehajtási fokozathoz, hanem - az elkövető előéletéhez igazodik, tekintettel arra, hogy azok az elkövetők, akik még korábban nem követtek el vagy csak viszonylag régebben követtek el olyan bűncselekményt, amely miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték őket, nagy valószínűséggel könnyebben és hamarabb visszailleszkednek a társadalomba és törvénytisztelő életmódot folytatnak, ha korábban feltételes szabadságra kerülhetnek.”

⁴ Számolnunk kell azzal, hogy a büntetés kiszabása során nem sikerül helyesen felmérni az elítélt átneveléséhez szükséges időtartamot. Megtörténik az is, hogy a bíróság hosszabb ideig tartó szabadságvesztést állapít meg az elítélt személyiségének nem megfelelő megismerése miatt, mint amennyire átnevelése érdekében szükség lenne. A szabadságvesztés végrehajtása során viszont bebizonyosodik az elítélt személyisége kellő mértékű és irányú megváltozásának a bekövetkezése, és így a további fogva tartás egyenesen hátrányosnak mutatkoznék. (Békés, Földvári, Gáspár, Tokaji BM. Könyvkiadó 1980. 345. 346.o.)

Az új Btk. szerint sem változtak a büntetés kiszabás elvei,⁵ amelynek értelmében az enyhítő körülmények sorában a vádlottak előélete változatlanul hangsúlyos.

Nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy a törvényalkotó a 2012. évi C. törvény 38.§-ban az 1978. évi IV. tv. rendelkezéseire képest épp a vádlottak előéletét értékelve általánosan a korábbi fogház fokozathoz kapcsolódó kétharmadban határozta meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját. Így a 2013. július 1 napját követően elkövetett bűncselekmények miatt kiszabott határozott tartamú szabadságvesztés esetén nem mellőzhető e szabályok alkalmazása.

A Törvényhez fűzött indokolás:

A következő szabályozás érdekében a törvény a bűnismétlőkkel szembeni szigorúbb szabályokat a feltételes szabadságra bocsátás tekintetében is bevezeti, így a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja nem a végrehajtási fokozathoz, hanem az **elkövető előéletéhez fog igazodni** (főszabály a büntetés kétharmad részének, de visszaeső esetén háromnegyed részének kitöltése).

Ezzel párhuzamosan **szigorítást jelent**, hogy a törvény szerint nem csak az erőszakos többszörös visszaeső nem bocsátható feltételes szabadságra, hanem **az a többszörös visszaeső** sem, akinek a szabadságvesztés büntetését **fegyház fokozatban** kell végrehajtani (tehát ha a kiszabott szabadságvesztés kétévi vagy annál hosszabb tartamú).

A törvény módosít az ún. „feles” kedvezmény szabályain is. Ennek lényege, hogy az ötévi vagy annál rövidebb tartamú szabadságvesztésre ítélet esetén a bíróság rendelkezhet úgy, hogy az elítélt a büntetés fele részének letöltése után különös méltánylást érdemlő esetben ítéletében feltételes szabadságra bocsátható (ez jelenleg a háromévi vagy rövidebb tartamú szabadságvesztés esetén alkalmazható) (8.3.3.)

Megjegyzés: Időközben megszületett a Kúria 4/2013. (X. 14.) BK véleménye⁶, a mely a fent kifejtett jogi álláspontot igazolja. (2013. október 15.)

3. A büntetés kiszabásának elvei 80. § (1) A büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

⁶ Határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)–(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad – enyhébb elbírálás címén – a módosító törvény alkalmazására.

3/2013. (XI.4.) BK. vélemény

I. A bíróságnak – sem a büntetőeljárás törvény rendelkezései, sem a házi őrizet végrehajtásáról szóló 6/2003.(IV.4.) IM-BM. együttes rendelet és más rendelkezés alapján – nincs jogszabályon alapuló jogosultsága és kötelezettsége arra, hogy a terhelt házi őrizete esetén (elrendelés, meghosszabbítás, fenntartás) a rendőrségnek előírja, hogy a házi őrizet előírásai megtartásának ellenőrzését milyen módon (járőr, eseti ellenőrzés) lássa el.

II. A bíróságnak arra van jogszabályon alapuló jogosultsága, hogy a házi őrizetben lévő terheltnek a mozgását nyomon követő technikai eszközzel való ellátását elrendelje akkor, ha ehhez a terhelt írásbeli hozzájárulását adja, és ha a rendőrség közlése szerint a kijelölendő lakásban a technikai eszköz alkalmazásának a feltételei fennállnak.

III. Abban az esetben, ha a terhelt előzetes letartóztatásának a tartama lejárt - Be. 132. § (3) a) - d) pontjai - és a bíróság a terhelt házi őrizetét rendelte el, akkor a házi őrizet előírásainak a megtartását a rendőrség folyamatos őrzéssel látja el. E szabály teljesülésének két feltétele van: a bíróság nem rendelte el a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel való ellenőrzést, és a terhelt ellenőrzése járőr útján, eseti ellenőrzéssel sem biztosítható.

Ebből adódón amennyiben a terhelt előzetes letartóztatásának a tartama lejárt - Be. 132. § (3) a) - d) pontjai - és a bíróság a terhelt házi őrizetét oly módon rendelte el, hogy a mozgását nyomon követő technikai eszközzel való ellenőrzést is előírta, akkor ezt kell a rendőrségnek végrehajtania. Minden más esetben a rendőrségnek kell eldöntenie, hogy a házi őrizet előírásai megtartásának ellenőrzését a jogszabályban meghatározott mely módon látja el.

Az Ítéltáblai Határozatok című folyóiratban 2013. évben megjelent határozatok

ÍH 2013/1/1.

Önkéntes elállás – Rablás

Nem hivatkozhat önkéntes elállásra a fegyveres rablás elkövetője, ha a bűncselekmény befejezése egyértelműen a sértettek ellenállása miatt maradt el. A fegyveres rablást elkövető azért nem vette el a pénztárgépből a pénzt, mert a sértettek ellenállása ebben megakadályozta *[Btk. 321. § (1), (4) bekezdés a) pontja, Btk. 16. § (3) bekezdés]*.
(Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.39/2012/10.)

ÍH 2013/1/12.

Lakhelyelhagyási tilalom – Eljárási kifogás

A lakhelyelhagyási tilalom fenntartásának szükségességét kizárólag a vádemelést megelőzően kell az elrendeléstől számított hat hónap elteltével megvizsgálni. Az eljárás tárgyalási szakában a bíróságra a törvény ilyen kötelezettséget nem ró, így törvényben megszabott határidőhöz kötött eljárási cselekmény elmaradását sem lehet sérelmezni *[Be. 137. § (6) bekezdés]*.

A lakhelyelhagyási tilalom részleges feloldásáról rendelkező határozat kényszerintézkedés kérdésben döntő, jogorvoslattal támadható és nem pervezető bírói határozat. Az elsőfokú bíróság nem ügydöntő végzése ellen akkor van lehetőség önálló fellebbezésre, ha ezt a törvény külön és nevesítetten nem zárja ki. A kényszerintézkedéseket érintően ilyen kizáró szabályt a Be. nem tartalmaz *[Be. 137. § (7) bekezdés, Be. 347. § (1) bekezdés]*.
(Fővárosi Ítéltábla 3.Bkif.11.307/2012/5.)

ÍH 2013/2/55.

Iratmásolat kiadása elektronikus úton – Az egyszeri illetékmentes iratmásolat kiadásának feltételei

Az elektronikus formában a hatóság – nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság – rendelkezésére álló iratokról az egyszeri illetékmentes másolatot a hatóság a vádlottnak akkor is elektronikus úton vagy adathordozón adja ki, ha a vádlott kifejezetten papír alapú másolat kiadását kéri. Annak nincs akadálya, hogy illetékfizetés ellenében a hatóság (bíróság) papír alapú másolatot adjon ki az arra jogosultnak (vádlottnak) *[Be. 70/A. (6) és (11) bekezdés Be. 115. § (2) bekezdés, 10/2003. (V.6.) IM-BM-PM együttes rendelet 6. § (1) bekezdés, 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet 2. § 9. pontja 10. § (1) bekezdés]*.
(Fővárosi Ítéltábla 3.Bkf.10.214/2013/3.)

ÍH 2013/2/56.

A nyomozási bírói határozat kézbesítése

A jogszabályban rögzített kivételektől eltekintve nem minősül törvényesen kézbesítettnek a nyomozási bíró határozata, ha a kézbesítés telefax útján történt *[Be. 215. § (1) bekezdés, Be. 67. § (2) bekezdés, Be. 214. § (3) bekezdés, Be. 70. § (1) bekezdés]*.

(Fővárosi Ítéltábla 5.Bkf.10.404/2013/2.)

ÍH 2013/2/57.

A sértett fogalma

Az Európai Unió által a Közösségi Alapból folyósított támogatások tekintetében elkövetett csalás miatt a kár az Európai Közösségek költségevetésében következett be, de a nemzeti állam hivatala mégis sértettként léphet fel a büntetőeljárásban. A nemzeti hatóságot ugyanis az Európai Közösségek képviselőjére jogszabály jogosítja fel, amely alapján a hivatal ún. kifizető ügynökségként működik, vagyis amíg a Bizottság a havi kifizetéseket átutalja, a kiadások fedezéséhez szükséges forrásokat a tagállamok mobilizálják az akkreditált kifizető ügynökségek igényeinek megfelelően [Non-Annex I. termékek export-visszatérítését a Tanács 2005. június 21-i, a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 1290/2005/Ek rendelet 3. cikk (1) bekezdés a) pontja, a 2007. évi XVII. törvény 15. § (1) bekezdés c) pontja, a 256/2007. (X.4.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése és a 29/2004. (II.28.) Korm.rendelet 2. § (1) bekezdése, 3. § (1) bekezdése, 4. § és a 17. § (2) bekezdés a)-b) és m) pontjai, Be. 51. §].

(Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 3.Bkf.10.138/2013/3.)

ÍH 2013/3/87.

Rágalmazás

A rágalmazás elkövetési magatartásánál vizsgálandó a kritikus vélemény ténybeli alapja, a véleménynyilvánító jóhiszeműsége (vagyis az, hogy kellő gondosságot tanúsított-e), továbbá az, hogy a véleményt a közérdek indokolja-e [Btk. 179. § (1) és (2) bekezdés b) pont, 36/1994. (VI.24.) AB határozat].

(Fővárosi Ítéltábla 3.Bhar.312/2012/9.)

ÍH 2013/3/98.

Perújítás – Perújítás esetén a védő jogai

Amennyiben a terhelt terjesztett elő perújítási indítványt, annak elutasítása esetén kizárólag a terhelt élhet fellebbezéssel. A védő által az elítélt védelmében eljárva szövegezéssel, de a saját jogán előterjesztett fellebbezés ne jogosulttól származó, ezért annak elutasítása nem mellőzhető [Be. 409. § (2) b) pontja, 414. § (1) bekezdés, 413. § (2) bekezdés].

(Fővárosi Ítéltábla 2.Bkf.10.614/2013/3.)

ÍH 2013/3/99.

Előzetes letartóztatás – Nyomozási bíró eljárása – Terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközTúllépi a hatáskörét a nyomozási bíró, amikor az arra jogosultak indítványa nélkül, a vádirat benyújtása előtti eljárásban, a terhelt előzetes letartóztatását meghosszabbító jogerős végzés meghozatalát követően ismételten dönt a gyanúsított kényszerintézkedésének kérdésében [Be. 207. § (2) bekezdés a) pont, Be. 214. § (1) bekezdés, Be. 210. § (1) bekezdés a) pont].

(Fővárosi Ítéltábla 3.Bnyf.10.862/2013/2.)

ÍH 2013/4/134.

Külföldi ítélet érvényét elismerő határozat ellen benyújtott perújítási indítvány - Külföldi ítélet érvényének elismerése – Perújítás

I. A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény 47. §-ának (1) bekezdése értelmében a külföldi bíróság jogerős ítélete a magyar bíróság jogerős ítéletével azonos érvényű, ha az elkövetővel szemben külföldön folyamatban volt eljárás, valamint a kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés nem ellentétes a magyar jogrenddel. Amennyiben a magyar bíróság a külföldi ítélet érvényét elismerte, úgy kell tekinteni, hogy a cselekményt a magyar bíróság jogerősen elbírálta.

II. A Be. 408. § (1) és (6) bekezdésében foglaltak értelmében perújítási indítvány kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben vehető igénybe, ide értve az eljárást megszüntető, vagy a tárgyalás mellőzésével hozott határozatokat is. A külföldi ítéletet elismerő határozat nem tartozik ebbe a körbe, egyrészt mert nem ügydöntő, vagyis nem a bűnösségről és a büntetésről dönt, másrészt nem cselekményt bírál el, hanem kizárólag a külföldi ítélet honosításának, elismerésének a kérdésében határoz. Ennek következtében a külföldi ítélet érvényét elismerő határozattal szemben perújítási eljárásnak nincs helye [1996. évi XXXVIII. törvény (Nbtj.) 46.§-ának (3)bekezdése, 47.§-a 48.§-ának (1) bekezdése, Be. 408. §, 1994. évi XX. törvény 13. Cikke].

(Fővárosi Ítéltábla 5.Bpi.10.608/2013/3.)

ÍH 2013/4/135.

Harmadfokú eljárás

Nem nyílik meg a harmadfokú eljárás lehetősége abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság a vádiratban rögzített adatok, körülmények, tények mindenre kiterjedő, globális értékelése ellenére is olyan téves felmentő rendelkezést hozott, amely téves jogi minősítésnek minősül. Ilyen esetben,- ha az elsőfokú bíróság téves jogi minősítés miatt tévesen hozott felmentő rendelkezést, pedig a terhelt bűnösségét kellett volna megállapítania - akkor a másodfokú bíróság az első bírói ítélet megváltoztatásával egyidejűleg a terhelt bűnösségét abban a tényben állapítja meg, amelyre nézve az elsőfokú bíróság már korábban felmentő rendelkezést adott. (vagy felmentő rendelkezésben határozott [Be. 386. § (1) bekezdés].

(Fővárosi Ítéltábla 3.Bhar.270/2013/4.)

ÍH 2013/4/136.

Különleges eljárás – Bűnügyi költség

A büntetőeljárásban a fő kérdés a büntetőjogi felelősség kérdése, azonban a sértettek védelme érdekében, adhéziós eljárás keretében a polgári jogi igény elbírálásának a szabályai egyértelműek, az eljárási törvényben rögzített esetekben elbírálásuk kötelező. Arra azonban nincs törvényi lehetőség a büntetőeljárás keretében, hogy a vádlottak részbeni felmentését és a polgári jogi igény elutasítását követően a vádlottak javára perköltség és illeték fizetésére kötelezze a bíróság a magánfelet a különleges eljárásban [1990. évi XCIII. törvény 62.§ (1) bekezdés c./ pontja, Be. Be.74.§ (1)-(2) és 555.§ (3) bekezdése, Be. 335.§(1)(2) bekezdés].

(Fővárosi Ítéltábla 2.Bkf.10.878/2013/3.)